

Kortesjärvi

Saarijärven ranta-asemakaava- alueen muinaisjäännösinventointi 2007

Timo Jussila

Kustantaja: Sigma Konsultit Oy

Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	2
Kartta 1:15 000	6
Muinaisjäännös alueen liepeillä	7
KORTESJÄRVI 14 ÄNTTÖSENNEVA.....	7

Kansikuva: Saarijärven itärannan moreenikumpareita kuvattuna pohjoiseen.

Perustiedot

- Alue:* Kortesjärven Saarijärven (kunnan pohjoisosassa) ranta-asemakaavoitettava alue, ks. kartta.
- Tarkoitus:* Tarkistaa kattavasti, onko kaavoitettavalla alueella muinaisjäännöksiä, etsiä uusia muinaisjäännöksiä.
- Työaika:* Kenttätyöaika: 30.5.2007.
- Kustantaja:* Sigma Konsultit Oy
- Tekijät:* Mikroliitti Oy, Timo Jussila.
- Aiemmat tutkimukset:* - ei tiedossa
- Tulokset:* Kaavoitettavalla alueella ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueen lounaiskupeessa, alueen ulkopuolella on paikallisesti tunnettu, mutta laajemmissa pii-reissä ilmeisesti vielä tuntematon kivikautinen asuinpaikka, jossa on kuusi hyvin säilynyttä ja ehjää asumuspainannetta.

Inventointi

Inventoinnin maastotyö tehtiin 30.5.2007. Saarijärven rannoilta ja sen välittömästä läheisyydestä ei aiemmin ollut tiedossa muinaisjäännöksiä Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa (tilanne 15.4.2007). Lähimmät aiemmin tunnetut muinaisjäännökset ovat Latokankaan kivikautinen asuinpaikka (kartalla nro 7) järven pohjoispäästä 1,1 km luoteeseen ja Rieskinkallion kivikautinen asuinpaikka (kartalla nro 10) järven eteläpäästä 600 m etelään. Alue on ollut keskisellä kivikaudella Litorinameren saaristoa ja mantereen reunaa nykyellä 60-70 m korkeusvälillä.

Tarkastin kattavasti järven itärannan Vääräjärven tasalta 1100 m etelään. Maaperä on siellä kivinen, paikoin hyvin kivinen hiekkamoreeni. Topografia itärannalla oli monin paikoin sovelias pienialaisille pyyntikulttuurin asuinpaikoille tai lapinraunioille, rannan tuntumassa olevien moreenikumpujen laella. Rantaviiva oli pääosin matala ja soinen – järven vedenpintaa näyttävä nostetun. Tein alueelle harvakseltaan useita koekuoppia havaitsematta mitään esihistoriaan viittaavaa. Koekuoppien paikkoja piti kivikosta yleensä etsiä lapionpistoin, jotta kuopasta saisi kaivettua kivien välistä ja paksun pintaturvekuntan alta mineraalimaata. Tutkimusalueen Itärannan eteläpäässä on rannassa tasalakinen moreenikumpare, jossa maaperä ei ollut aivan yhtä kivinen kuin muualla. Tein kumpareen laelle useita koekuoppia havaitsematta mitään erityistä. Kumpareen pohjoisreunalla on maannoksesta päätellen resentti (=nykyaikainen) kuopanne. Alueen itäreuna, harjanne kauempana rannasta kasvoi tiheää vesakkoa ja silmänvarainen havaintomahdollisuus oli huono. Tarkastelin siellä täällä vielä avoimia laikkuja ja tein

harjanteen länsireunalle joitain koekuoppia havaitsematta mitään erityistä. Maaperä oli täälläkin hyvin kivinen enkä missään vaiheessa saanut sellaista vaikutelmaa, että paikalla voisi olla kivikautinen asuinpaikka tms.

Tutkimusalue käsitti pienen kaistaleen järven länsirantaa, jossa on ollut matala glasifluviaalinen harju aivan rannan äärellä kulkien rannan suuntaisesti. Harju on lähes kokonaan kaivettu pois. Paikalla on vanhoissa hiekkakuopissa maisemoituja lampia. Hiekkakuoppien ja rannan välillä on kapea ehjä vyöhyke, jolla on kolme kesämökkiä. Tämä rantavyöhyke on alava ja soinen, sekä kivikkoisen, eikä sovellu kivikautisen asuinpaikan maastoksi. Alueen eteläpää on matalaa avokalliota. Tarkastelin vanhojen hiekkakuoppien reunoja sekä tien varressa, tien länsipuolella olevaa ehjää tasaista kannasta havaitsematta mitään merkkejä esihistoriasta. Alueen itärannan pohjoispäässä, Saarijärven kylässä on ranta pengerretty ja muokattu. Pellot olivat nurmella, enkä sieltä saanut mitään havaintoja esihistoriasta tai muista muinaisjäännöksiin viittaavista rakenteista.

Alueen eteläpään länsipuolella on äestetty hakkuuaukea. Sen länsireunalla on kivikautinen asuinpaikka, alueella missä rantakallion takainen kivikkoisen moreeni on vaihtunut hiekaksi. Paikkaa näyttää olevan paikallisesti tunnettu ja tiedetty, se on merkitty opasviitoin mm. mökeille menevältä tieltä haarautuvan polun päässä olevalla viitalla. Asuinpaikka rajaantuu laikuista havaittujen kvartsien perusteella tutkimusalueen suuntaan selkeästi, eikä se ulotu kaavoitettavalle alueelle. Mainitsemisen arvoinen on alueella oleva kivikautisen asumuksen täysimittainen rekonstruktio hiekkakuoppien välisellä kannaksella. Se on erinomaisesti tehty ja vaikuttaa yksityiskohtia myöten aidolta, sellaiselta millaisia osin maahan kaivetut kivikautiset suurasumukset ovat hyvinkin saattaneet olla. Asumuksen rekonstruktio näkyy intensiivisesti käytetyn asumiseen tms. leiriintymiseen – ritsit on vuorattu taljoilla ja keskustulisijassa on tulta pidetty.

Kaavoitettavalla alueella ei ole kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kauempana Saarijärvestä, lähialueen kankailla niitä lienee vielä nyt tiedettyjen lisäksi useita muinaisjäännöksiä odottamassa löytäjänsä.

31.5.2007

Timo Jussila

Saarijärven itärantaa kuvattuna pohjoiseen.

Itärannan keskiosan rannan "punkaa" – kapeaa moreeniharjannetta.

Itärantaa kuvattuna tutkimusalueen pohjoispäästä etelään.

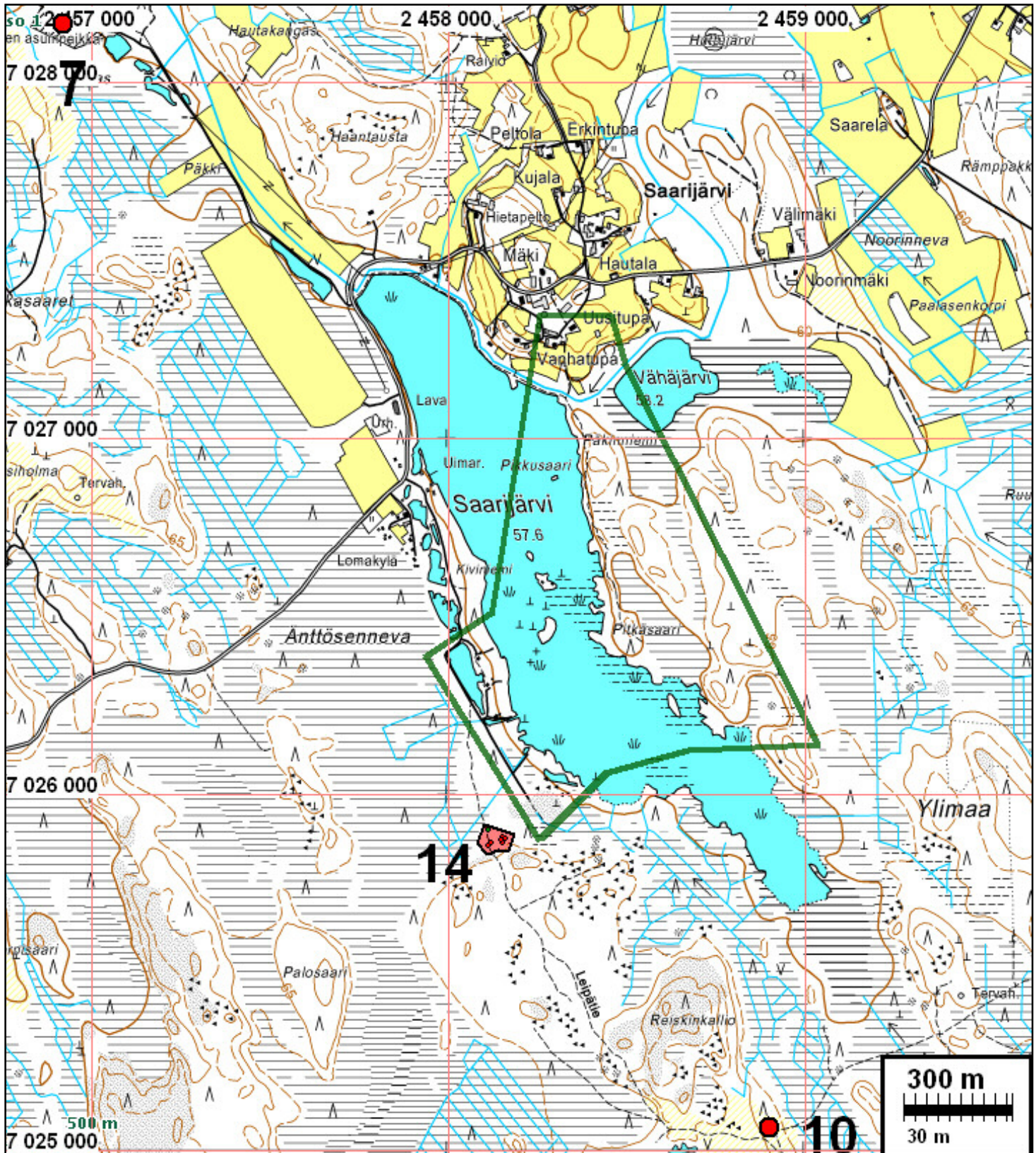
Länsirannan maisemoitua vanhaa hiekkakuoppaa. Kuvattu pohjoiseen.

Kivikautisen asumuksen rekonstruktio Saarijärven länsirannan tuntumassa.

Kartta 1:15 000

Tutkimusalueen rajaus merkitty vihreällä viivalla. Nyt tarkastettu muinaisjännös on nro 14 jonka alue on rajattu karttaan, painanteet merkitty punaisella pisteellä ja pohjoisin kvartsihavainto vihreällä pisteellä. Muut merkityt paikat (7 ja 10) ovat kivikautisia asuinpaikkoja.

Muinaisjäännös alueen liepeillä**KORTESJÄRVI 14 ÄNTTÖSENNEVA**

Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Rauh. lk 2

Kartta: 2312 11 KORTESJÄRVI
x: 7025 87 y: 2458 13 z: 62 ±1 m
p: 7031 35 i: 3307 93

Tutkijat: Jussila T 2007 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Saarijärven keskiosan lounaispuolella, rannasta n. 250 m lounaaseen, matalan avokallioalueen lounaispuolella olevalla, hyvin loivasti pohjoiseen, kohti suota viettävällä tasaisella ja vähäkivisellä kankaalla, Rieskinkallioille menevän polun molemmin puolin.

Huomiot: Paikalla on kuusi hyvin säilynyttä ja ehjää asumuspainannetta. Painanteet on merkitty numeroiduin puupaaluin ja läntisimmän painanteen vieressä, polun varressa on puukyltti jossa mainittu "kodanpohjia". Osassa painanteita oli melko tuoreen oloisia merkkejä koekuopista. En tehnyt alueelle koekuoppia tai muutenkaan penkonut missään maaperää. Metsä suon ja asuinpaikan välillä, paikan pohjois- ja itäpuolella on hiljattain hakattu ja maaperä äestetty - painannealueen kiertäen. Äestysvaoissa havaitsin kvartsi-iskoksia painanteiden pohjoispuolella. Turistit näkyvät nostaneen kvartseja erään kannon päälle. Alueen rajausarvio on tehty painanteiden ja äestysvaoissa tehtyjen kvartsihavaintojen perusteella. Alueen eteläraja on epävarma, koska siellä metsä oli koskematon. Maaperä asuinpaikan kohdalla on hyvin vähäkivinen hiekkamoreeni, kun asuinpaikan ja Saarijärven rannassa olevan kallioalueen välillä maaperä on hyvin kivinen moreeni. heti itäisimpien painanteiden itäpuolella maaperä muuttuu hyvin kiviseksi, kauempana louhuseksi. Painanteiden keskipisteiden koordinaatit n. +-4 m tarkkuudella ovat:

y: 2458155 x: 7025883
y: 2458161 x: 7025876
y: 2458155 x: 7025866
y: 2458149 x: 7025874
y: 2458121 x: 7025867
y: 2458112 x: 7025856

Mj-alueen rajaus:

X	Y	P	I
7025917	2458102	7031398	3307909
7025865	2458082	7031347	3307886
7025833	2458110	7031314	3307913
7025845	2458142	7031325	3307945
7025841	2458170	7031319	3307973
7025889	2458186	7031366	3307991
7025917	2458102	7031398	3307909

Asumuspainanne hakkuuaukean reunalla. Kuvattu koilliseen.

Alla asumuspainanne polun varressa, kuvattu länteen.

